

HARMATPONT

A tragédiának ritkán van valamiféle előjele. A sors nem kopog, nem csönget be, nem szól telefonon, hogy jön. Váratlanul rúgja rá az ajtót a felkészületlen és védtelen emberre. Március kilencedikének reggelén sem volt semmiféle baljóslatú, vagy vészterhes ómen. Kora hajnalban fátyolfelhők mögé rejtőzve, szégyenlősen óvakodott a házak közé a tavasz. Tapintatosan akarta felébreszteni dermedt álmukból a növényeket, és a fagyos napokat alig-alig elviselő állatokat.

Azért kellemes az idő – állapította meg magában Gyuri, a nyugdíjas műszerész, reggeli után, már kint az előszobában. Belebújt a félretaposott, öreg bakancsába, kezébe vette a nagyapjától megörökölt metszőollót. Még előző este készítette oda. Szétnyitotta a nyeleket, és gondosan megvizsgálta, hogy rendben van-e minden. A támasztópenge vékony sarlóján még a ráncoktól szálkázott mutatóujját is végighúzta, nagy figyelmesen. Főlösképpen, hiszen tegnap hosszasan fente, hogy tökéletes legyen. A lemezes tekeresrugó is kapott egy csepp olajat. Összenyomta a szárait. A vágóélek pontosan úgy csúsztak egymáson, ahogy kell. A feleségétől már több mint két évvel ezelőtt kapott egy újat. Modern, ergonomikus, meg minden. De nem használta. Mert amikor a vén kopottat vette a kezébe, maga előtt látta öregapja meggyűrt, mosolygó arcát. A nosztalgia lelket simogató hatással bír, és az évek múlásával négyzetesen erősödik. Nagy erő. Nehéz ellenállni neki.

Magára húzta az öreg dzsekijét, fejére igazította az agyonhasznált, barna sildes sapkát, és kiment, hogy megmetssze a gyümölcsfákat. Az utolsó lépcsőfokról lelépve, mint mindig, a szomszéd házának nyerstégla falát látta. Az ő háza felé egyetlen ablak nézett, a fürdőszobáé, amit jó magasra tett be a kőműves mester, ahogy a szabályok előírták. Most is, ahogy felnézett rá, csak az üvegében tükröződő szürkésfehér felhőket látta.

Sok évvel ezelőtt egyidőben építkeztek. Ők voltak az elsők ebben az utcában. Mondták is egymásnak, hogy utcaalapítók lettek. Akkoriban gyakran segített Daninak, így hívták a szomszédot. Emiatt a két telket elválasztó alacsony drótkerítésbe egy kaput is vágtak. Dani mérnök volt, szerette is mérnökembernek nevezni magát. Ennek ellenére nem sok gyakorlati érzéssel áldotta meg a sors. Bár jó néhány éve nyugdíjba vonult, tehát lett volna ideje megtanulni, a kertjét a mai napig nem tudta rendesen művelni. A fái idén is neki kell majd megmetsszenie, Gyuri ebben olyan biztos volt, mint abban, hogy idén is eljön a nyár! Persze, hogy megteszi, ha a sajátjaival végzett. Jólelkű embernek ismerte mindenki. Beszélték róla, hogy ha a focipálya melletti Picike sörözőbe nagynéha bement, bármennyit itattak meg vele a spicces haverok, soha nem tudták vitára, vagy káromkodásra bírni. És bosszúságukra minden alkalommal a saját lábán ment haza.

A mérnökember, ezzel szemben, türelmetlen volt és ingerlékeny, mint az utcájukra időnként kiszökött kistestű kutya. Bizalmatlan, örökké harcra kész, és legszívesebben minden idegennek nekiugrott volna. Már mint azóta, hogy nyugdíjazták. Okos ember volt, bár talán egy kicsit lassú, ám azt jól tudta, nem azért kapja a fizetését a vállalatnál, hogy olyankor mondjon véleményt, amikor nem kérdezik. Aki ezt nem tanulta meg idejében, nem sokáig dolgozott a multinál.

Amikor Gyuri lelépett az udvarra, M Dániel éppen a konyhájukban reggelizett. Napok óta rosszkedvű volt, mert időnként durva fejfájás kínozta. Kiszámíthatatlanul, és egyre gyakrabban. Eleinte tompán, egy idő után már élesen nyilallt. Keserűnek érezte a szájában a

vajas bagettet, és állottnak a tejet. Furcsa állapotba került. Eltűntek a színek, tompák lettek a körvonalak. Az agya csak testének belső jeleit fogta, azokra volt érzékeny, sőt, túlérzékeny. Túlhevült idegpályák várták zaklatottan, mikor tör rá, és mekkora lesz a következő roham. De nem szólt róla az asszonynak. Biztos volt benne, hogy alig figyelne rá, és csak azt ismételné, újra, meg újra, és ezt utálta, hogy menjen vele az orvoshoz. Ő meg nem akart menni sehová, csak panaszkodni szeretett volna. Tehát most sem mondta. Pedig a felesége ott forgolódott körülötte a konyhában. Ez is már rég óta idegesítette. Hogy nem bírt megállni. Uralta az egész teret! Az egész lakást! Bármerre nézett, ott volt. Ha ő valamire mozdult, azonnal megkapta, hogy útban van! Mintha nem is létezett volna! Vagy, inkább, mintha a konyhába belopózott kutya volna. Ami ugyan nem tesz rosszat, csak mindenhol láb alatt van, és féltő, hogy valaki felbukik benne. Az egész pedig olyan, mintha nem egy, hanem három, vagy még több nő uralkodna rajta a lakásban! Valósággal összenyomják! Kicsire préselik! Fel is tehetnék a kamrába barnára aszalódni a tavalyi szőlőszemek mellé, amiket mazsolának szántak! Kibírhatatlan! Minek is vette feleségül!

Igaz, akkor még egy volt. Egy, az egyetlen, és, bár most nehezebb esett erre gondolni, szép. Nagyon is szép. Az esküvői képeken is feltűnő a karcsúsága. Hosszú, sötét haját fehér gyöngyökkel kirakott tiara tette még szebbé. Hát igen! És nem viselt fátylat. Bár ez gyanús lehetett volna! Fátyol mögé kellett volna rejtenie a gonoszságát. Az lett volna stílusos!

A gondolatmenet ellentmondásos volt, sőt, valójában hülyeség, de nem vette észre. Amitől félt: Újabb égő nyilallás hasított végig a tarkójától az ágyéki csigolyáig. Öreg izmai néhány másodpercre összerándultak. Összeszorította a fogát, lecsukta a szemét. Szürke gomoly közepén érezte izzani a fájdalmat, és remélte, hogy talán elmúlik, mint máskor. Valóban, lassan csökkent. De nem lett könnyebb. A gyötrelmet helyét azonnal kitöltötték a gyöttrő gondolatok.

A lányuk megszületéséig még rendben volt minden. Vagy úgy tűnt! Igen, talán akkor tört el valami először. Mert Nórika beteges, ijesztően vékonyka kislány volt. Nem is vállaltak újabb gyereket, éppen ezért. Érthető, hogy az asszony szinte mindig ott sürgölődött körülötte, hogy Nórika így, Nórika úgy. Nórikának kell ez, meg az. És valószínű, hogy akkor kezdte elhagyni magát. Nórikáért éltek. Kicsit sok volt. Nóriból először nyúlánk, esetlen kamasz, majd mutatós, kedves, szép és okos nő lett. Bár biztosan neki is túl sok lett az anyja, mert az utóbbi időben alig jön hozzájuk! Ha szóba hozta, az asszony azt válaszolta, hogy éli a maga életét. Azt is tőlünk kapta, vágott vissza ő. Persze ezt sem hagyta szó nélkül, hogy igaz, de nem ő kérte!

Lassan nem értettek egyet, szinte semmiben. Ahogy a bagett meg a tej, úgy keseredett, romlott meg benne minden, észrevétlenül. Sok év alatt. Olyan lassan, hogy önmagán nem vette észre a változást. Érzékelhetetlenül, alattomosan gyűlt össze, ami bántotta. Mintha a fejében zúgó mérgező gondolatok megfertőzték volna az agykamrákban termelődő folyadékot, ami végül egyre több lett és elborított mindent, jóvátehetetlen kárt okozva: A neuronokkal együtt szétmarta a szép emlékeit is. Például, hogy valamikor örülten szerelmes volt, és végtelenül boldog, amikor Márta igent mondott. Volt, nincs! Elenyészett. A „szerelem” szót évek óta ki sem ejtette a száján. Mártára évek óta nem volt egyetlen jó szava sem. Pedig elég sokszor lehetett volna, csak hogy ezt észre sem vette.

Kibámult az ablakon, de nem látott semmit. Nem látta az éledező gyümölcsfákat, a felfuttatott szőlőlugast, a tavaly átfestett kis szerszámoskamrát. Semmit. Az ablakkeretet sem látta, a közelsége mégis idegesítette, amiért a festék néhol lekopott, mert túl öreg volt, mint a konyhai székek, a szekrény meg a konyhakő, vagy az öreg kanapé, bent. Ahogy elkopott a testük, meg ez az egész kurva életük! És ezek az ízületekben feszülő fájások a forgolódásoktól ébren töltött éjszakák után! Ha mondaná az asszonynak, erre is lenne kész válasza! Azt felelné, biztos a légnyomásváltozás miatt van. Pedig nem úgy fáj!

Amúgy másodszor talán a nyugdíjazásakor roppanhatott meg valami kettejük között. Biztosan a pénz miatt. Bár az asszony sosem mondta ki! De mit tehetett? Nem kérdezték meg, ő mit akar! Elküldték, kidobták, mint egy kopott, agyonhasznált, feleslegessé vált billentyűzetet. Akkortól sokáig nem találta a helyét, igaz, így volt. A nyugdíj meg kevesebb, mint a fizetés! Nincs bónusz, nincs térítés, hát ő tehet róla? Most itt van összezárva egy megszurkült, megkeseredett asszonnyal!

Márta asszony mosogatott. Előző nap este erősen hasogatott a lába. Reggelre hagyta az edényeket. Mondta is, hogy a használt tányérok nem fognak összeveszni, annál is inkább, mert vízzel azért leöblítette őket. Békésen megvárják, mint mindig. Amúgy rend volt. Ha netán bekopogott volna valamelyik szomszéd, az a néhány mosatlan fel sem tűnt volna neki. A lányuk régóta szeretett volna venni nekik egy mosogatógépet ajándékba, de ő nem akarta szétfúratni, vésetni a konyhát. Eddig is elvoltam nélküle, Nórikám, mondta. De ha műkörömöt csináltatok, apró virágokkal, az még tetszene is, akkor talán szó eshet róla. És mikor csináltatsz, kérdezte a lánya, ő meg kedvesen elmosolyodott: Hiszen tudod, kincsem, hogy soha. Aznap is tette a dolgát, és nem sejtette a férfi fejében örvénylő örületet. Az előttük álló napot tervezte, a teendők sorrendjét, és persze már a következőkre is gondolnia kellett.

– Mit főzök a születésnapodra? – fordult a férjéhez. – Lehet, hogy Nóri is eljön.

– Nem jön! Minden más fontosabb annak is!

– Tavaly valamilyen vizsgálja volt, azért nem jött! De rendszeresen jön!

Negyvennégy éve mindenre van válasza! Az égvilágon mindenre! Mert olyan baromi okos! – öntötte el M Dánielt a düh. Lentről, a gyomra mögül tört fel erőszakosan, egyre feljebb, és, mint a vulkán, nem tűrt ellenállást. Szétfeszített mindent. Alaktalan foltok folytak egymásba, és elborították az agyát. Rászakadt a sötétség.

Az asszony az asztal felé fordult és nyújtotta a kezét. M Dániel úgy érezte, bűzös mosogatólé szagú a keze, a ruhája, a lelke.

– Ha megittad a kávé, add ide a bögrédet...

Légy szíves, akarta még mondani. Annyit látott, hogy a férje felpattan, és a bögrével felé sújt. Ösztönösen félrekapta a fejét. A bögre a halántékán találta el. Hatalmas erővel. Azonnal, némán összerogyott. Erőtlen teste idegenszerű hangot keltett a konyha padlójára érve, majd idegesítő, süket csend zuhant mindenre.

M Dániel évtizedek kitörölhetetlen reflexével letette a bögrét az asztalra, és kirohant a lakásból. Nem volt magánál. Zavarodott elméje csak annyit rögzített, hogy Mártával valami történt. Valami szörnyű. Amitől Márta nincs már meg.

– Az asszony! Az asszony! – üvöltötte.

A fejébe toltult vértől kivörösödött az arca. Kint azután elhalkult, bőre elszürkült, mintha füstköd ivódott volna bele. Végül, alig artikulálva, lassan elhaló hanggal vinnyogott. A dühe, ami szétrobbant az agyában, a földre kényszerítette. A szomszéd fél percen belül mellette termett. A metszőollót elejtette, amikor átmászott a drótkerítésen, mert a kiskapuig elfutni kerülő lett volna.

– Mi történt, Dani?!

Kapkodta a levegőt. Nem csupán a futástól, hanem a rettegéstől is, mert a szomszéd ordításából érezte, hogy nagyon nagy a baj.

– Az asszony! Az asszony! – susogta, közben meredten bámult magaelé.

– Mi van vele?!

– Az asszony... Eltűnt!

– Micsoda?! Mikor?!

– Eltűnt...

– Hol láttad utoljára?!

M Dániel a ház felé fordította az arcát.

– Eltűnt! Eltűnt! – motyogta.

A szomszéd, a hátsó lépcsőket kettesével szedve, berontott a házba. Hajtotta az adrenalin. Végig sem gondolta, hogyha Márta eltűnt, ne az épületben keresse. A nappaliban senki! A közlekedő is üres! A konyhában ledermedt. A nő ledobott bábuként feküdt a járólapon. Vérző feje félrefordult, a szeme fénytelenül meredt valahová. Mintha a saját, semmibe távozó lelke után nézett volna. Gyurinak erőt kellett venni magán, hogy le tudjon guggolni mellé.

A mentőket a halott nő mellől hívta fel. Remegő kézzel, remegő hangon. Utána kimerülésig folytatta az újraélesztést, mint egy gép, ahogy telefonon utasították. Közben szégyellte magát, mert biztos volt benne, hogy a szerencsétlen asszonyt már senki nem hozza vissza. Már a túloldalon van. Tudta, mert halott volt a tekintete. Bár nagyon szeretett volna tévedni. Amikor a mentőorvos, egy fiatal férfi, megérintette a vállát, hogy innen átvesszük, egy merő izzadság volt a teste, mégis úgy érezte, hogy rettenetesen hideg van. Akkorra már minden porcikája reszketett. Kitérőgött az udvarra. Émelygett. Szédült. Bizonytalanul nekitámaszkodott a lépcsőkorlátnak, mert a lábai nem akarták megtartani. Onnan látta, ahogy megérkeznek a rendőrök is, besietnek az épületbe, majd az egyik visszajön, M Dániel elé áll, és kérdegeti. Az meg még mindig ott ült a földön, ahová lerogyott, amikor ő berohant a házba. Nem ismert rá. Azt gondolta, azért nem, mert forog vele a világ, benne az udvar, a ház, és a konyha homályos képe. Csak Márta arca, nyitott szeme mered a semmibe, tisztán. De tévedett. M Dánielt valóban felismerhetetlenné tette az arcára kiült téboly. Ő ugyan nem a túloldalon volt, de ezekben a percekben ezen az oldalon sem. Hiába faggatták. Teste a lépcső előtt, mint egy rongyhalom, az értelme pedig valahol, egy ismeretlen, köztes világban. Csak arra volt képes, hogy ismételgesse: Eltűnt, eltűnt. De azt megállás nélkül, minden lélegzetvételre.

Lánya, Nóra, a városban élt. Egyedül. Kóstolgatta, ízlelgette az életet. Egyelőre nem kötötte le, nem kötelezte el magát senki felé. Szülei szerint gyermekkorának hosszú betegségeivel töltött idejéért szerette volna magát ilyen módon kárpótolni. Idősebb munkatársai, akik a koruk miatt tapasztaltnak és bölcsőbbnek érezték magukat, úgy tartották, hogy Nóra tudja, vagy sejti, hogy minden tartós kapcsolat kötelességeket generál, a kötelességek korlátokat emelnek, határokat jelölnek ki, amik átlépését, kikerülését lelkiismeretfurdalással bünteti. A fiatalabbak nem gondoltak semmit. Ők tudták, hogy Nóra első, hosszabb kapcsolata rosszul végződött. Azóta félt a férfiak, mondjuk úgy, szeszélyeitől. Szeszélyei neki is voltak. Bár másmilyenek. Végül is mindegy. Két, egy ágra kötött szalag, ha viharos a szél, még a májusfán is összegabalyodik. Az anyja sokszor tündéri nádszálnak emlegette a szomszédoknak, noha egyik jelző sem illett rá. De az anyák elfogultak. Inkább vékony volt, és nem túl magas. A férfiak nem őt szólították meg először, ha társaságban volt. Elviselte, mi más tehetett volna. Szelíd iróniával értékelte az embereket. Közel csak az kerülhetett hozzá, aki ezt megértette. Nem voltak túl sokan.

A szerencsétlenség hírére csak késő délután, már otthon, a céges albérletében tudta meg. A rendőrség életvédelmi osztályának nyomozója hívta fel. A középkorú férfi már régen maga mögött tudta az első ügyek során érzett kételyeket, bizonytalanságot, a lezárást követő büszkeséget. Amikor a fiatalok örültek, hogy kézbe vehették az új oldalfegyvert, a Zborjovkát, ő, aki itt már sokféle cserét megélt, elhúzta a száját, és azt mondta, hogy jobban jártak volna, ha Becherovkát kapnak (pedig ő igazából sörös), arról nem is beszélve, hogy a keserű likőr még üveggel együtt is csak feleakkora súlyú. De a munkáját szerette, és jó is volt benne. Az ehhez hasonló beszélgetések előtt mindig sóhajtván vette fel a telefont. Önmagát sajnálta, mivel elég sokszor rá ütött vissza a váratlan gyászról értesülő emberek haragja.

Nóra az ismeretlen szám láttán félresimította arcából a haját, összeráncolta a homlokát. Bizalmatlan volt, hiszen egy ilyen hívás legtöbbször valamilyen telefonos felmérést, vagy

nyomuló direktmarketinget jelentett. Még a legjobb eset a téves hívás volt. Az vette el a legkevesebb idejét. Azért, mint mindig, most is felvette a telefont. A rendőr bemutatkozott. Nem húzta az időt.

– Sajnálattal kell közölnöm – mondta –, hogy az édesanyja elhunyt.

Nóra is rögtön arra gondolt hogy ez csak beugratás lehet. Telefonos átverés. Csak a pénzét akarják. Hiszen az édesanyja nem volt beteg, és túl öreg sem. Nem jegyezte meg sem a rendőrtiszt nevét, sem azt, hogy az életvédelmi osztályról hívta. Nem is tudta, hogy van ilyen. Idegesen kereste a szavakat.

– Maga csaló! – förmedt rá dühösen. – Honnan tudja a számomat?!

– Az édesapja telefonjából kerestük ki. A szomszédjuk segítségével. Nagyon sajnálom! Részvétem! Holnap tíz és tíz harminc között egy járőrökocsit küldök önért, és mindent megbeszélünk.

– Nem! Nem lehet! Az nem lehet! – sikította ő, amikor mégis tudatosult benne a szörnyű tény.

A nyomozó kérte, hogy próbáljon megnyugodni. Nóra fuldokolva zokogott. Alig tudta megkérdezni:

– És az apám?

– Sokkos állapotban van. De orvos vigyáz rá. Jelenleg nem látogatható! – tette hozzá sietve, hogy megelőzze az egyik kérést, amit el kellett volna utasítania. De a másodikat nem tudta megelőzni.

– És az édesanyám hol van? Láthatom?

– Ameddig a körülmények vizsgálata folyik, addig, sajnós, nem.

– Ki maga? Talán az Isten, hogy eldöntheti, láthatom-e vagy nem?!

Ez új volt a századosnak. Még senki nem hasonlította Istenhez. Hülye zsarunak, piszkos állatnak már nevezték, de Isten még nem került szóba. Egy pillanatra elmerengett, milyen lenne Istennek lenni. Arra jutott, hogy eléggé magányos lehet, ha ilyen szorgalmasan szólítgatja a színe elé azokat, akiknek még el sem jött az idejük. Ebben azért nem sok öröme lehet. Nyilván kicsit cinikus volt, de csak magában. Az évek során elkopott az empátiája. Ez szükségszerű olyan foglalkozásoknál, amelyeknél a tehetetlenség gyakori érzése súlyos mentális próbatétel. Nem is reagált a sértő kérdésre. Csendesen várt, amíg a lány elkeseredettsége alábbhagyott. Lám, beigazolódott az örök igazság: „A rossz hír hozója ne számítson semmi jóra”.¹

– Ezek szokatlan szabályok szokatlan helyzetekre. Nagyon kérem, fogadja el őket! Közös érdekünk, hogy tisztán lássunk! Holnap mindent megbeszélhetünk. Ezt is.

Nóra órákon át keservesen sírt. Remélte, hogy könnyebb lesz, de nem lett. Az anyja halálát fájlalta. Pedig nem a halál fájó, az mindannyiunk sorsa, csakis a módja lehet az. Ő pedig még nem is tudta, mi történt pontosan az édesanyjával. Időnként mély elkeseredésben fuldoklott, időnként könnyebb volt, visszakerült a felszínhez, a mindennapok világához. Mindez kiszámíthatatlan váltakozással. És nem volt ereje szembeszállni vele. Egy világosabb pillanatában felötlött benne a kérdés, hogy miért a rendőrség értesítette.

Erről mindenáron beszélni akart valakivel. Erőt vett magán, és felhívta legjobb barátnőjét, Grétát.

Gréta, hosszú hajával, kerek arcával, nem hasonlított rá. A stílusa is más volt. Keményebb, határozottabb. Zöld szemére nagyon büszke volt, ezoterikus erőt remélt benne, és erős egyéniségként is viselkedett. Sietve érkezett. Nóra azonnal a nyakába borult, és sírt, zokogott. Csak akadozva volt képes elmondani azt, amit tudott. Gréta meglepődött a híren, de azon is,

¹ Eörsi István: Tragédia magyar nyelven Szophoklész Antigonéjából

mennyire összetörte az eset Nórát. Nyilván ő is hasonlóan reagált volna, bár így, és ennyire, bizonyára nem. De nem volt sok ideje merengeni Nóra gyengeségén, mert nyugtatgatnia kellett. Csakhogy nem volt felkészülve rá. Közhelyeken kívül semmi értelmes nem jutott az eszébe. A közhelyek valójában arra jók, hogy a vigasztaló valamilyen kapcsolatban maradjon a felszín alá rekedt emberrel. Sajnos, mindenkire ez a sors vár, ezzel meg kell békélni, mondta Gréta. Az idősök elmennek, ilyen az élet. Apád pedig biztos nincs abban az állapotban, ezért értesített téged a rendőrség.

Egyszer-kétszer felderengett benne, hogy egyszerűen csak hagyni kellene, hogy Nóra alaposan kibőgje magát. De milyen barát nő az, aki ilyen helyzetben arra biztatja a védencét, hogy sírjon csak nyugodtan? Így megmaradt a szokásos vigasztalásnál: Nyugi! Minden jó lesz! Majd meglátod! Nóra pedig csak rázta a fejét.

Egyszer csak váratlanul azt mondta: Tulajdonképpen alig ismerem őket. Gréta meghökkent. Kicsodát? Őket, felelte a lány. A szüleimet. Megszületsz, felnősz mellettük. Mindent tudsz róluk, hiszen velük élsz. Vagy legalábbis azt hiszed. Amikor felnőtt leszel, még ennek is vége. Tudod, hogy vannak, ez természetes, és ennyi. Néha meglátogatod őket. Nem haza mész, hanem látogatóba. Érted, ugye? Ekkor már alig tudsz róluk valamit. És most... Erre nem tudok mit mondani, felelte Gréta. Talán valahogy ez is az élet rendje. Nórát ez sem vigasztalta. Gréta nem tehetett mást, ottmaradt nála éjszakára. Nóra pedig szorította a kezét, ahogy kötéláncos szorítja az egyensúlyozó rudat, ami nem védi meg a lezuhanástól, de segíti fentmaradni a mélység fölött. Gréta csak akkor sóhajtott fel, amikor Nóra végre elaludt, és ellazult a csuklóján az erős szorítás. De akkor már jóval elmúlt éjfél.

Reggel Nóra ébredt fel előbb. Járt-kelt a kis lakásban. Tanácstalanul nyitogatta a szekrényeket, fiókokat húzott ki és tolt vissza. Talán keresett valamit. Vigasztalást, feloldozást, reményt, megbékélést. Csupa olyasmit, amit csak magában találhatott volna meg. De arra még nem állt készen. Grétát a zaj ébresztette fel. Néhány másodperc kellett, hogy teljesen magához térjen, felfogja, hol van, és miért. Nórát kereste a tekintetével. Éppen az ablakon nézett ki. Az utca élő, nyüzsgő forgalmát bámulta, ami olyan volt, mint máskor. Éppen ez bántotta nagyon.

– Az életem kisiklott, mint egy vonat! A világ meg közönyösen megy tovább...

– Korán van még a filozofálás! Alig aludtunk az éjjel. Úgy érzem, hogy az agyam helyén egy füstölő gyertya dülöngél! De nem a te életed siklott ki! A tiéd csak leugrott a vágányról. Az azért nem ugyanaz!

Nóra megsértődött. Kócosan, gyűrt ruhában, behuppant a fotelbe. Összekuporodott. Gréta megértette. Elé állt, és kedveskedő hangon azt mondta:

– Maroshegyi Nóri nincs itt! Ne keressétek, és ne akarjátok bántani! Ne is próbáljátok! Én úgy sem hagyom!

Majd hangnemet változtatott.

– És most elég ebből! Gyere! Rendbe szedlek, felöltöztetlek. Ha már elvisznek a zsaruk, nézz ki jól. Hadd egye őket a fene!

Ujjaival lassan felemelte az állát, és a szemébe nézett. Rámosolygott. Nóra nem viszonozta.

– Na figyelj! – mondta erre keményen. – Ez a te dolgod! A kötelességed! Ha nem teszed meg, cserbenhagyod őket! Segítek, de ha magadat akarod sajnálni, azt csináld egyedül!

Nóra bizonytalanul rábólintott.

Az egyenruhások, akik bevitték a kapitányságra, feltűnően udvariasan viselkedtek. A nyomozó is halk és tapintatos volt, de határozott hangon ültette le magával szemben. Még kávéval is megkínálta. Tudta, hogy a nő nem fogadja el. Koffein nélkül is hevesen ver a szíve, és nem csevegni szeretne, hanem azt, hogy túl legyen az egészen. Pedig ilyen

megrázkódtatáson senki nem lesz túl egykönnyen. Nóra valóban nemet intett, és türelmetlenül megkérdezte, hol, és hogyan történt.

– Tegnap reggel a szomszédjuk talált rá az édesanyjára, a konyhában. A földön feküdt mozdulatlanul. Megpróbálta újraéleszteni. – Halkan, nyugodtan beszélt. Nem akart fájdalmat okozni, viszont nem szeretett volna érzéketlennek sem tűnni. – A mentősök folytatták, de már nem tehettek érte semmit. Higgycs el, nagyon sajnálom! Amikor a rendőrök kiértek, az édesapja az udvaron volt. Nem tudtak vele beszélni. Ne haragudjon, de meg kell kérdeznem, milyen viszonyban volt a szüleivel?

– Jóban voltunk. Nem volt semmi különös. Szeretjük egymást. Illetve szeretttük...

– És a szülei egymással?

Erre nem számított. A kérdés megütötte, és fájt.

– Milyen kérdés ez? – Elöntötte az indulat. – Mégis, mi a francra kíváncsi?

– Nézze! Váratlan halálesetknél ez az eljárás. Ezért, sajnós, azt is meg kell kérdeznem, hol tartózkodott tegnap délelőtt.

– Én?! Ez most komoly?!

– Az édesanyját fejsérüléssel találták a konyha kövén. Tisztáznunk kell, hogy pontosan mi vezetett el odáig.

A lány újra megdöbben. Fejsérülés? Nem értette.

– Nos?

Gondolatai a szürke kéreg alatt vergődtek, csak a kérdés türelmetlenkedett elő: hol volt tegnap délelőtt. Hiszen azt sem tudta, ma mit csinált, nem hogy tegnap! Csakhogy válaszolnia kellett. De hogyan került a képbe ő? Valahogy erőt vett magán.

– A munkahelyemen dolgoztam.

– Még nem válaszolt arra, hogy a szülei hogy jöttek ki egymással.

– Negyven év házasság után? Ahogy mások. Megvoltak.

– Voltak veszekedések, viták?

– Voltak, persze. De csak úgy, ahogy, gondolom, másoknál is!

– Valamiféle régi sérelem? Tud ilyesmiről?

– Nem volt ilyen! – emelte fel a hangját felháborodottan. – Most jut eszembe, tegnap nem említette a fejsérülést!

– Úgy gondoltam, a haláleset önmagában is elég rossz hír egy napra. De tegnap még én magam is kevesebbet tudtam.

– És ma mit tud?!

Arrogáns hangon kérdezte. Ő akart ütni. Védekezésből visszaütni, akkor talán nem omlik össze teljesen. A nyomozó a sértő hang ellenére higgadt maradt. Számára Nóra csupán anynyira viselkedett a megszokottól eltérően, amennyire abnormális helyzetben volt. Az osztályán ez gyakran előfordult.

– Nos. Tegnap délelőtt az édesapja kiszaladt az udvarra, azt kiáltozva, hogy eltűnt. A szomszédjuk a saját kertjében dolgozott. Meghallotta, odaszaladt, sőt, bement a házba. Ő találta meg a konyhában az édesanyját.

– Fejsérüléssel!

– Igen.

– Nem lehet, hogy esés közben szerezte?

– A jelenlegi ismereteink szerint nem. Az a valószínű, hogy egy bögrével ütötték meg. A halántékán. A bögre széle, vagy az alja okozhatta a sérülést. Nem pedig a berendezés.

Észnél kell maradni! – szuggerálta magát a lány. – Most észnél kell maradni! Fékezni, lassítani a légzést! Nem szabad engedni, hogy elvesszen a józan ész!

Összeszorította az ajkait, ökölbe szorította a kezét, kis ideig visszatartotta a lélegzetét is, csak ezután kérdezte:

– És ez mit jelent?

Ahogy kimondta, a félelemtől felkavarodott a gyomra. Rettegett, hogy legbelül már tudja a választ. Elvégre itt ül a rendőrségen...

– Azt kell mondanom, nagyon valószínű, hogy az édesapja ütötte meg.

Ösztönből tiltakozott a szörnyű bizonyosság ellen.

– Ez képtelenség! Másképp is történhetett, nem? Valaki kintről...

– Az utcai bejárat zárva volt. Csak ők ketten voltak a házban.

– És a szomszéd?

Kétségbeesésében mondta ki. A nyomozó, már csak rutinból is, lecsapott a kérdésre, mint egy halászsas a felszín közelében úszó halra.

– Elképzelhetőnek tartja róla?

Dehogy tartotta! Gyuri bácsi békés, jámbor ember volt. Túlságosan is. Szinte a második apja. Oka sem lett volna rá. De akkor el kell fogadni az elfogadhatatlant: Az édesapja ölte meg az édesanyját!

– Nem, dehogy! De akkor hogyan?

– A körülmények arra utalnak, hogy az édesanyja mosogatott. Mivel csak ketten voltak a házban, valószínűsíthető, hogy az édesapja, ismeretlen okból, megütötte egy vastag falú kerámiabögrével. Akkora erővel, ami erős indulatra utal. És olyan helyen, ami halált okozott.

– Valószínűsíthető?

– A helyszíni szemle során feltárt egyértelmű bizonyítékok alapján. Édesanyja a korának megfelelő egészségi állapotban volt, halálát az ütés okozta. Egyéb sérülés nem volt rajta.

Nóra alig hallotta a magyarázat végét. Tegnap összeomlott az egész világ, de reménykedett benne, hogy majd tisztul, és könnyebb lesz. De most az az öröknek tartott hite látszott elveszni, hogy van, vagy legalább volt családja. Hangoosan felzokogott. Visszavonhatatlan, hogy az anyja halott. És az apja miatt! Összeszedte minden erejét.

– És mi van az apámmal? – kérdezte elgyötörten. – Mit mondott, miért?

– Eddig mindössze annyit mondott, hogy az édesanyja nem is volt otthon. Az orvos szerint nincs normális mentális állapotban. Ezért nem beszélhet vele. Egyelőre. Előbb nekünk kell hivatalosan kihallgatnunk. Sajnos, egy ideig a házba sem mehet be senki. Jelenleg bűnügyi helyszín.

Nézte a lányt. Közel állhat az összeomláshoz. A felnőttre, ha meghalnak a szülei, nem mondják, hogy árva. De ez a törékeny nő mégis árva lett, pedig az apja még él. Megsajnálta.

– Mára végeztünk. A fiúk majd hazaviszik, nem hivatalosan. Amikor megtudom, hogy beszélhet az édesapjával, azonnal felhívom. Megígérem!

Nóra bizonytalanul felállt, megfordult, és anélkül, hogy bármit mondott volna, kitámolygott az ajtón. A nyomozó gyorsan utánasietett, és leültette az ajtó melletti barna padra, hogy ott várjon, amíg felhajt számára egy szabad kocsit.

Gréta nem hagyta magára. Miután végighallgatta a tragédiát, az ő keménysége is kapott egy mélyütést, de nem mutatta. Odaköltözött, tartotta benne a lelket. Nem engedte, hogy magába forduljon. Kérte, hogy vegyen ki szabadságot. Otthonról, telefonon.

– És mit mondjak? Ezek után nem mehetek vissza! – sírta el magát Nóra. Megborzongott, és halkabban tette hozzá: – Egy gyilkos lánya lettem...

– Te nem tehetsz semmiről! – méltatlankodott Gréta. – És nincs a homlokodra írva semmi. Ha nem mondod, nem tudják. Tagadd le! Hazudj, mert biztosan megkérdezik, hogyan történt. Ha ez túl nagy teher, keresned kell másik munkát. Egy új helyen már elég, ha csak azt mondod: Az édesanyám meghalt. Akkor el kell nézniük, hogy nem akarsz beszélni róla. És ha még ez is túl sok, és szeretnél világgá menni, veled tartok, bár nem számítottam rá. Annyi megtakarításom van, hogy akár egy hónapig is kibírjuk! Neked mennyid van? Elég lesz Somfalváig? Schattendorfig. Az már Ausztria!

Nóra könnyezve megölelte. Már majdnem mosolygott.

– Tudod, én kiskoromban egyszer megpróbáltam – folytatta Gréta, egészen komolyan. – Talán volt is okom rá. De nem jött be...

A százados először azzal hívta, hogy az édesanyja vizsgálata befejeződött. Intézheti a temetést. A prospektúrára is Grétával ment. A kórbonctan kétségkívül a másik, a túlvilág határállomása. Kisebb gyomorgörcs nélkül egyetlen normális ember sem képes átnézni az üvegablakon. Szerencsére Gréta fogta a kezét, amikor édesanyja fehér arcáról felhajtották a kórházi lepedőt. Majdnem elájult. Gréta a hamvasztás intézése során is végig vele volt. Szinte titokban temették el. Nem akart embereket látni az urna körül. Csak Gréta volt vele akkor is. A szertartás után, pap búcsúztatta, mert az anyja hívó volt, rögtön a szomszédokat, Gyuri bácsit és a feleségét keresték fel. Nekik elmondott mindent. Már tudták, de el kellett mondania. Együtt siratták el az édesanyját.

Három napra rá futott be a százados következő hívása. A nyomozó udvariasan megkérdezte, hogy érzi magát. Mit gondol? Pocsékul! Megértem, felelte az, majd megmondta, mikor, hol találkozhat az orvossal, hogy vele beszéljen először. Elintézte, hogy látogatási időn kívül lehet, nem ment könnyen, kérte, hogy legyen türelmes, ne éljen vissza ezzel. A lány megköszönte, de a kedvezmény fontosságát és a türelemre intést csak az Intézetben értette meg.

Gréta nélkül ment el, de már akkor megbánta, amikor meglátta a szörnyű épületet. Az Intézet ugyanis a Börtön kerítésén belül van. Belül a csúf szögesdrót-karikákkal megkoronázott, omló vakolatú falon, amin az alumíniumoldalú őrtornyok a legkisebb diszkréció nélkül messzire ordítják, hová érkeztél. Arra készült, hogy a látogatás nagyon karcos lesz. A bejutás, az átvizsgálás mégis megviselte. Csak az apját jött látni, és tessék, átkutatják, nem készül-e rabszöktetésre, nem akar-e bevinni veszélyes tárgyat! Próbálta leplezni a felindultságát: Persze, a szolgálat csak a napi munkáját végezi. A vizsgálat után még jobban szorongott. Bekísérték a terembe. Váró, ebédlő? Nem tudta eldönteni. Erősen kalapált a szíve. Minden ápolat, akár látta őket, akár nem, kiszámíthatatlan bombának tűnt. Akik körülötte voltak, már átszakították a normalitás határsorompóját. Emberek nyomorodtak, vagy haltak meg miattuk. Ahogy az apja miatt is. Itt pedig egy épületbe zsúfolták valamennyit! Úgy érezte, minden lépését a pokol felett olvadozó vékony jégen teszi meg, ami bármikor beszakadhat. Ellentmondás, persze! De az ellentmondás nem az ő fejében volt, hanem azok agyában, akiket oda bezártak! És annak ellenére, hogy legalább egyszer már megtették, legtöbbször, kívülről nézve, a szörnyűség lappangó jelenlétének semmi nyoma! Éppen ettől voltak rémisztőek: minden látható jel nélkül, belül voltak végzetesen romlottak.

A lelkén ülő nyomás alig lett kisebb, amikor az idős, szőkére festett hajú doktornő, visszafogott mosollyal, végre megérkezett. A rendfokozatát is mondta a nyomozó a telefonba, de ő képtelen volt megjegyezni.

– Hogy tud itt mosolyogni? – kérdezte, tele feszültséggel.

– Higgye el, tudnék mesélni más, fájdalom és külső tünetek nélküli halálos betegségekről is. Tudja, nem maga az első, aki azt akarja most mondani, hogy azok a betegek nem másban okoznak kárt. És azt is higgye el, hogy gyógyítani akarunk! De beszéljünk inkább az édesapjáról! A tudata látszólag tiszta. A szörnyű esetig mindenre emlékszik. De arról a napról csak azt mondja, és valószínű, hogy így is hiszi, hogy az édesanyja nem volt ott. Tőlünk még nem hallotta, hogy megölte a feleségét. De a közeljövőben szembesítenünk kell vele. El fogjuk mondani neki.

Nóra sírni kezdett.

– Sajnálom, de ez az igazság. Amikor a rendőrségi kihallgatás során megkérdezték arról a napról, azt válaszolta, idézem: Az asszony ott sem volt! Egyébként rendben van. Kezdi

elfogadni, hogy kórházba hozták kivizsgálásra. A szakvéleményben biztos vagyok. Jelenleg nem büntethető. De ebben majd bíróság dönt.

Nóra valójában nem tudott meg újat. Mégis sokkal nehezebb lett a teher. Nagyot sóhajtott, mielőtt félénken megkérdezte:

– Beszélhetek vele? Mármint...

Nem tudta, hogyan folytassa. Megkérdezze-e, hogy a saját apja, a valamikor elismert mérnök, meg akarhatja-e ölni őt is.

– Legyen nyugodt! Nem valószínű, hogy önre kezdet emelne, bár teljesen kizárni természetesen nem tudom. De olyan körülmények között lesznek, hogy semmitől nem kell tartania!

Nóra szívesen mondta volna, hogy ennek ellenére nem lesz nyugodt, és már most sem az! Az élete az első endőrségi telefon után, legyen igaza Grétinek: Leugrott a vágányról. Most, kíméletlen ráadásként, itt van, azon a helyen, ahol senki nem szeretne lenni! Akkor legalább hadd ne legyen nyugodt!

– És később? Mi lesz később?

– Megtesszük mindazt, amit az orvostudomány ma megtehet. Sajnos, a lehetetlent mi sem tudjuk megoldani! A dolog kétesélyes. És tudnia kell, hogy a rosszabbnak nagyobb a valószínűsége. Mármint orvosi szempontból.

– Értem. Számomra mind a kettő katasztrófa. De köszönöm.

Nagyon mélyről egy szomorú sóhaj szakadt fel belőle.

A belső rács mögött nyíló kopott szobában egymás mögött hosszú asztalok álltak. Az elsőnél ült le, ott várta az apját. A másodiknál két fehérruhás ápoló. Vagy biztonsági ember? Ki tudja! Szóval, ott ültek, és beszélgettek. Talán rá vigyáztak. A kintieket, akik még szabadok, az ajtókon és az ablakokon feszülő rács óvta. Borzasztó!

A doktornő csak a rácsig kísérté az apját. Ott félreállt, és figyelte őket. Amikor az apja meglátta, azonnal elmosolyodott. Ő pedig a rabruhás mosolytól úgy érezte, mintha gyomron vágták volna.

– Szia kicsim! Jól vagy?

Rosszul lett, ismét hányingere támadt. Halk nyögéssel kerülte ki a választ. Egyáltalán nem volt biztos benne, hogy ezt el tudja viselni. Az apját most olyan ragadozónak érezte, aki elejtette a prédát, és az egészben nem volt számára semmi különös! Ezt a kíméletlen közönyösséget kellett volna a helyén kezelnie. Nagyokat nyelt, nagy levegőt vett. Legszívesebben ordítva szidná, bántaná, de az nem segítene. Összeszedte a maradék önuralmát, és beismerte magának: nem készült fel eléggé erre a találkozásra. Félelem szorította össze a torkát, hiszen először szólt az apjához a tragédia óta.

– Te hogy vagy?

– Jól, kicsim! Jól! Képzeld, eszembe jutott az a nagy piros masnid. Emlékszel?

Persze, hogy emlékezett! Már legalább százszor hallotta tőle, milyen édes volt, amikor másfél éves korában, azzal a piros vacakkal a hajában az udvaron virágot akart tépni, és a fenekére huppant. Csakhogy nincs joga emlékezni erre! Egyszerűen nincs joga hozzá annak az embernek, aki nem is lehetne az apja, mert az ő apja nem lehet egy... Gyilkos!

Közéjük ereszkedett a csend. Koncentrálnia kellett. Nem eshet szét! Azért jött, hogy választ kapjon! Tekintete az apja kezére siklott. Azt várta, hogy remeg. De nem. Nyilván nyugtatózzák. Akkor viszont, akár meg is kérdezheti, amire kíváncsi, amit ugyan tud, de mégis jó lenne az ellenkezőjét hallani! Az egyik vastagfalú bögréről, amit Erdélyből hoztak emléknek, meg arról, hogy a nyomozó téved, mégis csak máshogy volt, és az apjának nem kell itt maradnia örült bűnözők között!

– Apu! Mi történt anya és közötted?

– Miért kérdezed Nórikám? Mi történt volna? Nem történt semmi!

Hideg öntötte el belülről. Mintha jeges folyadékká változott volna a vére a nyilvánvaló hazugságtól! Megfagyasztotta benne mindazt, ami még nem volt teljesen dermedt. Csak a könnyeit nem. Felsírt, de folytatta.

– De aznap, amikor...

Megakadt. Hogyan kérdezze meg? Azt, hogy anya meghalt, nem tudta kimondani. És nem tudta megkérdezni azt sem, hogy valóban megütötte-e. Kiszáradt szájjal folytatta:

– Amikor rosszul lettél, és behoztak ide a kórházba!

Az apja csodálkozó szemekkel nézett rá.

– De kicsim! Anyud nem is volt otthon!

Hallotta, de kellett néhány pillanat, hogy felfogja. Tényleg nem tudja? Vagy tudja, de hazudik? Megszédült, majdnem lefordult a székről. Két kezével megtámaszkodott az asztal kopott lapján, feje előrebukott. A doktornő azonnal mozdult, de mire odaért, ő már felállt. Imbolygott. Jó lett volna valakibe belekapaszkodni, aki közel áll hozzá, megérti, segít neki, akire számíthat, de nem csak ebben a pillanatban, hanem holnap is, meg azután is. Nem volt a közelében ilyen ember.

– Szerzek egy pohár vizet. Mindjárt visszajövök – mondta halkán, és elindult az ajtó felé.

Kint lerogyott az első útjába kerülő székre. Próbált megnyugodni. A fejére szorította mindkét kezét. Ez jólesett, biztonságot adott. A doktornő követte, majd szembeállt vele.

– Látom, egészen jól bírja!

Lassan felemelte a fejét, és csalódottan a doktornő szemébe nézett. Ennyi? Ennél jóval több és sokkal kedvesebb támogatásra számított! A doktornő kiolvasta a tekintetéből. Fejét a többi ápoló felé biccentette, és kemény hangon azt mondta:

– Ők betegek. Az apja is! Maga viszont nem!

És akkor teljesen megértette! Meg kellett, hogy értse: Mindegy, hogy elfogadja, vagy nem, a tragédia végleges! Az anyja meghalt, az apja él, de örökre elvesztette őt is, és gyűlöli, pedig lehet, hogy nem tehet róla, és mégis csak az apja, összetartoznak, talán még szereti is, ha egyáltalán ilyen ezek után lehetséges, és meghasadt lélekkel is gondoskodni fog róla, ezért ő is ide lesz láncolva az Intézethez. És nem fogja elmondani senkinek, és ha majd lesz egy lánya, aki egyszer a nagyszüleiről kérdez, az örület határán fog vívódni, hogy mit válaszoljon, mert most nem tudja, és valószínű, hogy akkor sem fogja tudni, elmondható-e bárkinek, hogy mit tett az édesapja az édesanyjával. Hogy szabad-e egyáltalán a gyilkosság borzalmas terhét megosztani bárkivel!

Hagyta lecsitulni az agyában háborgó gondolatokat. Visszament az apjához. Súlytalan dolgokról beszélgettek, és még az is nehezebbre esett. Hamar búcsúzni kezdett.

– Mennem kell. Majd jövök, ahogy tudok.

– Rendben van, kicsim! Szólhatnál anyádnak, hogy ő is jöjjön be!

Egy pillanatra megmerevedett. Majd elfordult, hogy az apja ne lássa, hogy megint folynak a könnyei. Közben arra gondolt, hogy kegyetlenül igaz van a doktornőnek! Ő nem beteg, neki magának kell talpon maradnia! Ha tud. Ez nem választás kérdése. Meg kell próbálni!

Nem emlékezett rá pontosan, hogyan jutott ki az épületből az Újhegyi útra. A járdán megállt, hogy magához térjen. Körülnézett, mint egy rab, akit most végre szabadon engedtek. Szemben egy sivár betonkerítés, háta mögött az Intézet, azon túl pedig, nem látta, de tudta: az Új Köztemető. Szörnyűbb helyet nehezen találtak volna. Kiméretlen állomásai a legtöbb bentlakó maradék életének. És hányan lehetnek, akik valóban... Nem! Ezt nem szabad folytatnia! Nem szabad elindítani megválaszolhatatlan kérdések áradatát, mert elsodorják! Bizonytalan léptekkel indult el a kocsija felé. Amíg bent volt, szeretett volna kijutni, elmenekülni messzire. Most, a kerítésen kívül, már úgy érezte, nehéz elszakadnia innen. Hiányérzet háborgott az agyában: Valamit otthagyt! Kész örület! Ismét megállt. Felnézett az égre. Felhős volt, teljesen borult. Jólesett volna ragyogó kéknek látni. Még akkor is, ha

illúzió, hiszen a levegő színtelen, a kék csak valami fénytörés! De még ezt is elfedik a felhők! Mi a keserves életet keresnek ezek ott, pont ma?! Továbbment. A parkolóban kinyitotta a kocsiját, kivette a táskájából a telefonját, a táskát az anyósülésre dobta. Beült, oldalt, mindkét lábát a kocsi kívül tette le. Beírta a keresőbe: Hogyan keletkeznek a felhők?

Levegő, nedvesség, feláramlás, lehűlés, és egy ponton, a harmatponton, a levegő nem bírja tovább. Megszabadul a tehertől: Kilöki magából a nedvességet. Ebből lesznek a felhők. Szóval, a levegő túréhatára a harmatpont! És az övé?! Nem tudta.

Nem tette el a telefont. Rögtön felhívta Grétát, hogy ma este menjenek el, de nem Somfalvára, hanem egy menő étterembe, ahol vacsorázni és inni is lehet! És onnan biztos, hogy taxival mennek haza, mert sokat akar inni, és Gréti is csak azért kell, hogy a legutolsó pohár előtt, ami végleg kiütné, amitől biztosan lefordulna a bárszékről, megállítsa. A taxit ő fizeti. Arra még biztosan elég a megtakarítása!